СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 11. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 15. січня, 1927. VOL. XXXV. No. 11. Jersey City, N. J., Saturday, January 15. 1927. THREE CENTS

БОРА ПРОТИ ПОЛІТИКИ УРЯДУ В МЕКСИКУ Й НІКАРАҐВІ

ГОЛОВА СЕНАТОВОГО КОМІТЕТУ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ КРИТИКУЄ ПОЛІТИКУ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН, 13. січня. — Сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, виступив нині в повній палаті сенату з давнійше вже заповідженою промовою про політику американського уряду в Мексику й Нікараґві.

Промови вислухала повна палата сенаторів. Ґалерії були забиті цікавими слухачами. Сенатор говорив незвичайно спокійно, майже не згадуючи президента Кулиджа по імени. Всеж таки його промова є виразним ударом в політику президента, а сенатори, що пробували по Борі боронити Кулиджа, не робили майже ніякого враження.

Сенатор Бора доказував, що захованє американського уряду в Нікараґві й Мексику має всі признаки найогиднійшого імперіялізму. Америка вживала там сили, де вона повинна була стояти осторонь та не мішатися. Злучені Держави проголосили засаду Монрова, що ніяка позаамериканська держава не має права вмішуватися в американські справи, а тут вони самі взялися робити те саме, що вони забороняють робити Европі.

Сенатор не вдоволився лишень критикою політики, але й предложив цілий плян, після якого Злучені Держави повинні тепер поступати так в Мексику, як і в Нікараґві. Американський уряд не повинен попирати Діяса проти Сакаси, ані ніякого другого кандидата чи партії. Американський уряд повинен домагатися від партій в Нікараґві відбути вибори після всіх правил конституції й справедливости; коли американські маринарі малиби щонебудь робити в Нікараґві, то хиба стерегти, щоби вибори відбувалися правно й без насильств.

Політику супроти Мексика треба теж змінити, говорив Бора. Мексико має право встановляти в себе такі права, які йому подобається. Поступати проти сеї засади значить викликувати ворожнечу супроти Америки не лишень у Мексику, але й цілій латинській Америці, ба навіть у цілому світі. Америка повинна простягнути Мексикови руку до згоди та вирівнати взаїмні непорозуміння на межинародній конференції.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗААРЕШТУВАВ 52 СВЯЩЕНИКІВ.

МЕКСИКО, 13. січня. — Мексиканська газета Ель Ексельсіор виступила проти цивільних і військових урядників Мексика за ломання горожанських прав населення. Газета закидує, що урядники в боротьбі проти заворушень, ломлять конституційні свободи горожан.

Уряд Мексика заарештував досі за підбурюванє проти уряду 52 римокатолицьких священиків.

СОЮЗ ЮНІЙ ЗАКИДУЄ ПІДПЛАЧУВАННЄ ПОЛІЦІЇ ПІДЧАС СТРАЙКІВ.

СТ. ПІТЕРСБУРГ, Флорида, 13. січня. — Спеціяльний комітет виконавчого уряду Американської Федерації Праці, вибраний для розслідження страйків, предложив виконавчому урядови на його правильному річному засіданню, яке тут тепер відбувається, цілий ряд сензаційних відкрить.

Комітет розслідивав межи иничими послідний кравецький страйк у Ню Йорку та прийшов до переконання, що кравецькі підприємства підплачували нюйорську поліцію, щоби в страйку ставала проти страйкуючих робітників. Один лишень адвокат видав на сю ціль суму 51,156 долярів. Свідки, які ставали перед комітетом, признали, що поліційним інспекторам плачено хабарі по 250 долярів у тиждень, капітанам по 100 до 150 долярів, поручникам по 50 долярів, детективам по 10 до 15 долярів, а звичайній поліції по 5 до 50 долярів у тиждень.

СМЕРТЬ В ОГНИ.

НЮ ЙОРК, 13. січня. — В пожарі дому при Вест 51-ій вулиці погорів на смерть широко в Америці й через рухомі образки за Америкою відомий актор Арнолд Дейлі. Пожарники догадуються, що він пізнав небезпеку від пожару свого деревляного дому так пізно, що вже не міг вратуватися утечею. Він згорів так, що його не можна було пізнати.

ПРОПАВ КОРАБЕЛЬ З 18 ЛЮДЬМИ ЗАЛОГИ.

МІЯМІ, Флорида, 13. січня. — З сього порту виплив послідного понеділка трищогловий вітрильний корабель „Де Містер Джей". Плив він до порту Насо, і пропав по дорозі без сліду підчас страшної бурі, що шаліла від кількох днів здовж берегів Флориди. Прибережні сторожі шукали за кораблем, але не попали на ніякий слід.

На кораблі було 18 людий залоги.

ФОРД ЗАРОБИВ ЗА 16 ЛІТ 376 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

ДИТРОЙТ, Мишиґен, 13. січня. — На процесі шеровців менчости Фордової компанії за зворот переплачених податків показалося, що Форд заробив за 16 літ 376 міліонів долярів.

ПРОТИАМЕРИКАНСЬКИЙ НАСТРІЙ В МЕКСИКУ РОСТЕ.

МЕКСИКО, 13. січня. — Наслідком політики Кулиджа супроти Мексика й Нікараґви, в Мексику послідними днями зріс сильно антиамериканський настрій. Не минає просто дня, щоби Мексико не дало нового прояву сього настрою. Нині теперішній мексиканський конґрес пятнував Злучені Держави за „рабівничу політику" в латинській Америці, диктовану банкирами.

Різдвяна Коляда для Рідної Школи.

Всі збірки на Рідний Край, які переводимо в Америці з нагоди Різдвяної Коляди, призначені на Рідну Школу в краю, себто на поширення науки між нашим народом, на ту ціль, яка збудує кращу будучність нашому народови.

Тому повинні ми памятати на те, щоби:

В кождій місцевости, де тільки живуть Українці, була обовязково зорґанізована й переведена в січни 1927 р. Різдвяна Збірка на допомогу Рідній Школі в старім краю та щоби та Різдвяна Коляда була вислана до краю через:

„Obyednanye", P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА АТАКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЛІТИКУ.

БЕРЛІН, 12. січня. — Права і ліва німецька преса згідно повели атаки на теперішну американську політику супроти Нікараґви і Мексика, називаючи її імперіялістичного і противною кличеви про самоозначеннє народів.

АМЕРИКАНСЬКІ ОШУКАНЦІ.

ПАРИЖ, 13. січня. — Паризька поліція арештувала американську пару Едварда Стенлея і його жінку, які займалися обманьствами на велику скалю, вимантивши в послідних часах 5,000,000 франків. Обоє вони жили в першоклясних готелях в Парижі і на Рівієрі та їли в найкращих ресторанах, окружуючи себе подібними до них людьми. Обманств допускалися вони під претекстом бизнесових трансакцій, організуючи компанії для торговлі з Америкою.

ЯК СОБІ РАДИВ З ТЕЩЕЮ.

Незвичайний спосіб заспокоювання тещі винайшов собі мешканець одного з сіл янівського повіту в Конґресівці, а саме: три рази всаджував свою тещу у мішок, клав на віз та вивозив у ліс. Два рази теща вертала власними силами домів, але в третє вивіз її добрий зять так далеко, що в безпамятному стані найшли її прохожі в лісі. Вістку про цей оріґінальний спосіб виявлювання своєї симпатії для тещі, подали останніми днями всі майже польські часописи.

МОРСЬКА ЛІХТАРНЯ НА ЧЕСТЬ КОЛЮМБА.

Парлямент домініканської республіки (Америка) ухвалив кредит в висоті 300,000 долярів на будову величезної морської ліхтарні, що має стати на тому місці, де причалив Колюмб перший раз до берегів Америки в році 1492. Загальні кошти будови перейдуть міліон долярів. Ліхтарня буде висока на 120 метрів, на її верху знаходитиметься гльоб, а в її середині каплиця, посвячена відкривцеви Америки.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється всіх Вп. П. Секретарів відділів У. Н. Союза, що платничі книжочки для членів вичерпались і новий наклад приготовляється. Книжочки будуть готові около 18-го січня і тоді розішлесь для всіх нових членів враз з відзнаками за місяць грудень. Проситься терпеливо підождати, бо із-за навалу праці в друкарні скорше тих книжочок виготовити було неможливо.

Роман Слободян,
гол. фін. секретар.

ПАМЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВИ

На Лучанській цукроварни на Київщині відкрито памятника Т. Шевченкови.

ПІДГОТОВКА ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПАРТАКІЯДИ.

В літку біжучого року має відбутися третя всеукраїнська спартакіяда. Вже тепер найвища рада фізкультури почала підготовчу роботу до спартакіяди.

На думку найвищої ради фізкультури, спартакіяда триватиме один тиждень. В цей час предбачається влаштувати низку масових фізкультурних виступів. Зокрема цю справу мае обміркувати як слід всеукраїнський технічний спортовий комітет.

Можливо, що підчас спартакіяди буде також влаштовано фізкультурну виставку, о скільки для цього буде відповідна підготовка на місцях.

Розгриші по спортових іграх буде проведено на місцях, а для спартакіяди залишено тільки фінальну зустріч.

Норму представництва на спартакіяду від окремих округ предбачається встановити таку: Від округ 1-го та 2-го типу 5 чол., 4 жінки, від округ 3-го типу — 4 чоловіки, три жінки.

Крім того в спартакіяді мають взяти участь десять сільських колективів з представництвом по три чоловіки і дві жінки.

Тепер готується вже відповідну брошуру для видання, що трактуватиме про третю всеукраїнську спартакіяду.

ГОНЯТЬ ЯК СОБАК АҐЕНТІВ СИҐУРАНЦІ.

Дня 20. XI. м. р. знаний ренегат-соц.-демократ, а тепер монархіст і агент румунської сиґуранці Алексінський хотів мати в Парижі відчит про Бесарабію, яку недавно тому обіхав коштом румунської сиґуранції.

Алексінський заявляє: „Бесарабія, в порівнанню до Росії, є прямо раєм і треба кланятися кожному румунському жандармови за те, що вони не пускали поза Дністер большевицьких агентів і спасли Бесарабію та Европу від большевицької чуми. Коли він казав, що „ми мусимо згодитися, а навіть і заплатити дорого за те, що Румунія візьме участь в інтервенції проти Радянського Союзу і що навіть уступлення Бесарабії Румунії не буде дорогою ціною за те", — то на салі роздалися крики обурення і протести, хоча було там всього 20—30 чоловіка. Один з присутніх виступив на трибуну і подав докази, що Алексінський є на службі румунської охранки і побирає за свою провокаційну роботу грубі гроші. Тоді присутні кинулися з кулаками і палицями на Алексінського і йому прийшлося тікати.

Видно, не везе щось румунським агентам за кордоном і самого Алексінського гонять як собаку навіть російські монархісти. Зате „витали" його реферати по Бесарабії самі Бесарабці, яких приводили на віче агенти сиґуранції, а в Хотині його побут мав навіть сумний епільоґ, бо там прийшлося заарештувати кількох горожан, що не хотіли „добровільно" йти на реферат. Видко, що не так то легко дістати лаври у Франції, хоча вона й союзниця Румунії.

ГОЛОДОМОР ЗРОБИВ ДОБРИЙ ІНТЕРЕС, АЛЕ НЕ ВИТРИМАВ.

Голодомор Юранд, який при кінці жовтня почав в Познані голодівку, що мала тревати 45 днів, перервав її і вийшов з скляної комори, в якій перебував вже 30 днів. Таким робом ціла історія з його голодівкою не вдалася, але на ній заробив великі гроші, бо яких 50 до 60,000 золотих.

СВІТОВА РЕВОЛЮЦІЯ НЕ ВДАЛАСЬ, АЛЕ ВОНА ПРИЙДЕ

МОСКВА, 13. січня. — Один з найвизначніших російських комуністів Микола Бухарін заявив на нарадах московської комуністичної партії, що світова революція, яку вони хотіли викликати, не вдалася, але він певен, що вона ще колись прийде, скорше, або пізнійше, але прийде.

Він обговорював далі політичне положеннє совітів, зазначуючи, що західні держави, особливо Англія, готуються до війни з совітами і на се треба совітам добре памятати. Самі совіти ведуть, на його думку, пацифістичну політику. А всі ті поголоски про фабрики амуниції і газів під доглядом Німців, звичайні видумки.

Про внутрішне положеннє совітів висказався Бухарін так: Безробіття зростає чимраз більше, зростає рівнож і антисемітизм, а буржуазні круги на Україні і Білорусі готують повстання. Дорожня і брак товарів даються населенню глибоко в знаки. Отсе ті питання, які найбільше турбують совіти.

ДУМАЮТЬ, ЩО ПРИЙДЕ ДО ВІЙНИ З ПОЛЬЩЕЮ ЩЕ СЕГО РОКУ.

МОСКВА, 13. січня. — Всі московські газети переповнені критикою послідної промови польського міністра закордонних справ Залеского, який заявив, що Польща все змагала до доброго співжиття з Росією, а Росія все тільки мішалася в польські справи і робила заколот. Вони подають мирні стремління совітів, згадуючи про усунення Зіновева з Комінтерну, розбиття опозиції в комуністичній партії і змагання піднести край економічно при допомозі чужого капіталу.

Американський кореспондент, який розмовляв з визначнійшими совітськими представниками, прийшов до переконання, що війна між совітами а Польщею неминуча та що вона може дуже легко вибухнути сего року.

ЩО БУДЕ З НАДРЕНСЬКОЮ ЕВАКУАЦІЄЮ.

ПАРИЖ, 13. січня. — Справа евакуації Надренії потягнеться ще довгий час. В першу чергу буде мусіла бути вирішена справа німецьких фортифікацій на сході та справа виробу напів готового оружя, яке Німеччина виготовляє і висилає до чужих країв, а проти чого опонує головно Англія з торговельно-конкуренційних зглядів. Кажуть, що Німеччина не удержиться сим разом ні з одним ні з другим.

ЖАДАЮТЬ ЗВОРОТУ КОНЦЕСІЙ.

ПЕКІНҐ, 13. січня. — Поведено сильну агітацію за тим, щоби контролю над чужинецькими концесіями віддати всюди в руки хінського правительства. Таке сталося в Тієнтсін. Домаганнє те оправдується тим, що хінські армії боронять чужинців. Це бувби перший крок до вивласнення чужинців. Колиб таке наступило, чужинці стратили би в самім Шанґаю маєток, вартости яких $1,000,000,000.

ХВАЛИТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ЖІНКИ.

БЕРЛІН, 13. січня. — Професор Бонн, який повернув зі своєї подорожі по Злученим Державам Америки, оголосив виклад про свої враження, в якім про американські жінки висказався в такий спосіб: В Европі думають загально, що американські жінки автократки, та що мущина є в Америці невільником жінки. А це неправда. Американська жінка є знаменитим товаришем чоловіка, яка зносить без нарікань всі терпіння, які приносить з собою життє. Чоловіки думають більше про бизнес, а жінки про культуру. На заході жінка працює з чоловіком рамя об рамя. Вони обоє виробили підстави до правдивої демократії вищого ступеня. В громадянськім життю американська жінка відграє більшу ролю чим жінка якихнебудь других народів чи країв.

ЗЛОВИЛИ ДЕЗЕРТИРІВ З 1914 РОКУ.

ПАРИЖ, 13. січня. — В високих, снігом засипаних тепер Альпах вдалося жандармерії по довгих пошукуваннях зловити двох братів Бертальон, які здезертирували з французької армії ще в серпни 1914 року. Оба вони укривалися через 12 літ в лісах і сходили з гір до сіл дуже рідко, щоби дістати якогось поживи.

СОВІТИ ПЕРЕЧАТЬ ПІДБУРЮВАННЄ МЕКСИКА.

МОСКВА, 13. січня. — Совітський уряд закордонних справ оголосив офіціяльну відповідь на закиди, поборені совітами з боку секретаря стейту Келоґа. Комунікат подає, що це вже стало звичаєм спихати у всіх конфліктах вину на совіти. Таке було, коли велася боротьба з Рифами або Друзами, таке діється, коли йде боротьба в Хінах, таке є й тепер з Америкою, коли вона попала в конфлікт з Нікараґвою і Мексиком. У всьому добачається совітський вплив. А совіти не ведуть ніякої протиамериканської політики, а навпаки вислали свого заступника до Мексика, щоби тим легше прийти в той спосіб до порозуміння з Америкою.

СТУДЕНТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ В НІКАРАҐВІ.

ПАРИЖ, 13. січня. — Сотки студентів, що походять з Полудневої Америки і репрезентують 22 полудневo-американські нації, зібралися на великі збори, на яких протестували проти Америки за її втручування в полудневo-американські відносини. На збори вислав письмо французький писатель Ромен Роллянд.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЦЕ В КРАЮ, АЛЕ НЕ В НАС

Переглядаючи старокраєві часописи, надибуємо там статті і спомини каноників, як от о. Куницького в „Новім Часі", або о. д-ра Иосифа Сліпого в „Ділі". Той послідний є навіть ректор Духовної Семинарії і дописує до „Діла", себто до того самого часопису, що так остро виступає проти епископів Хомишина і Коциловського, особливо проти цего послідного за примусовий целібат, за його виступ проти Франка і за приказ, яким заборонив каноникам своєї капітули належати до уряду „Української Щадниці" в Перемишли, з якої вицофав рівнож всі фонди, які там складала дієцезія.

Дивно це для нас, бож в краю заведено остру духовну цензуру, яка не дозволяє навіть дописувати до часописей без дозводу духовної власти, а не то писати до таких, які так остро і безпощадно скритикували нетактовне і шкідливе поведення наших епископів в краю, а навіть і нашого американського епископа д-ра Богачевського. Та, як бачимо, мимо цеї цензури пишуть до газет каноники і ректори Духовних Семинарій далі та підписуються. І навіть волос їм за те з голови не впаде. Пишуть і роблять велику прислугу навіть католицькій церкві, бо вияснюють дуже часто в науковий, спокійний спосіб деякі наболілі питання і в той спосіб змушують єрархію і громадянство до основної переоцінки свого поступовання. А пишуть так, що й наші американські духовні і світські автократи могли би богато скористати з того, що пише прим. о. др. Сліпий в своїй розвідці „Церква — творча сила народу". Миж на кождім кроці чуємо тут все тільки одно й те саме, що ми нарід до нічого нездібний, що без одного пана над нами і то ще пана з доброю нагайкою, ми нічого не вдіємо і пропадемо без сліду. Гетьман—або камінь на шию і шубовсть нам всім у воду. Таке чуємо раз-у-раз, аж вухами нам переливається. А о. др. Сліпий, ректор Духовної Семинарії, пише: „Є неоправданим закидом, наче би католицизм сіяв зневіру між людьми, почуття неспосібности, безсильности і безвартости." Ну, а щож иншого ширить серед нашого народа др. Назарук в католицькій „Америці", або в католицькій „Січи". о. др. Сліпий пише далі: „Дух критиканства, руїнництва, розбивання, винахождення противенств і ріжниць, не шукаючи натомісць порозуміння, згідливости і кращої дороги, є противний католицькому духові. Люде з малими виїмками не є зовсім добрими ані зовсім злими, бо в кождім, як у відблеску Божої мудрости і краси, є щось, що треба цінити і любити. Через те стоїть католицизм у різкім противенстві до всякого сектантства, пересами поодиноких признак, похибок, сторін, проблемів і суспільної структури". Якжеж це дивно звучить, бож ми звикли до таких католицьких епітетів: хаотики, дурні, темняки.

З НОВИМ РОКОМ.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 1926 Р.

(Докінчення).

III.

Стан українських земель під Румунією — себто Бесарабії й Буковини — ще гірший, ніж українських земель під Польщею. Під Польщею український нарід має велику чисельну силу, а при тім традицію боротьби проти польського панування в Галичині. Під Румунією всего того нема. Буковина, яка в останніх десятиліттях під Австрією осягнула була ряд національних здобутків, занадто мала, а при тім без традиції — боротьби за національні права, а Бесарабія була під російським панувнням, отже без традиції— попереднього національного розвитку.

Румунія змагає до того, щоб українське населення Бесарабії й Буковини зрумунізувати, а для світа видумали Румуни теорію, що Бесарабія й Буковина се споконвічні румунські землі, яких населення в части підлягло було русифікації (Бесарабія) й українізації (Буковина), — тому сі землі справедливо треба наново зрумунізувати. Договір про охорону національних меншостий є в Румунії мертвою буквою.

В **Бесарабії**, де — як уже сказано — українського національного життя не було, колишню русифікацію заступила румунізація. На Буковині все українське національне життя знищено.

Українські землі під Румунією за слабі, щоб самі могли успішно боротися проти румунізації. Їм потрібна поміч инших українських земель, в першій мірі в формі піддержання розвитку української культури. Є се дуже важка справа, бо румунське правительство навіть заборонило привіз українських часописів і книжок зпоза границь Румунії. Одначе спосіб на піддержання українського розвитку в Румунії мусить знайтися.

IV.

Під правним оглядом найліпше становище з українських земель поза Радянською Україною має Закарпатська Україна. Головні мирові договори (версайський, сен-жерменський і ин.), говорячи про незалежність чеськословацької републики, виразно зазначують, що Закарпатська Україна є автономною територією, а окремий договір між головними союзниками (Злучені Держави Північної Америки, Британська імперія, Франція, Італія і Японія) і Чехословаччиною містить докладні постанови про автономію Закарпатської України (є се відомий договір про охорону національних меншостий Чехословацької Републики з 10. вересня 1919 р.). Постанови сього договору перейшли в **конституцію** Чеськословацької Републики.

Одначе сих постанов про автономію Закарпатської України досі не введено в життя і се є головною причиною, що чеськословацька адміністрація Закарпатської України не має одної провідної думки і викликає настрої, які не є корисні для взаємин між чеським і українським народом.

Адже після визволення західно-українських земель зпід Польщі чеськословацька й українська держава будуть сусідами і нам треба вже заздалегідь мати на увазі добрі сусідські відносини між обома народами.

Корисною появою є розвиток української національної свідомости Закарпатської України. Під мадярським ярмом наші закарпатські браття були москвофілами, бо бачили могутню царську Росію, від якої сподівались визволення з мадярського ярма, а не бачили під російським гнетом України. Тепер, коли на руїнах Росії виросла українська держава, закарпатські Українці приходять щораз більше до свідомости, що вони часть великого українського народу.

Зазначити треба, що під впливом розвитку українського життя на Радянській Україні починає відгравати поважну ролю в національнім освідомлюванню Закарпатської України місцева комуністична партія.

V

Центром українського життя стає Радянська Україна. Там будується українська державність, там розвивається українська культура.

В імя Соборности українських земель треба, щоб між Радянською Україною й иншими українськими землями істнував живий культурний звязок, щоб окремі українсьі землі, розділені державними кордонами, не пішли в своїм розвитку розбіжними дорогами, не попадали кожда під инші впливи, не відчужувалися.

Накладає се обовязок і на Радянську Україну, яка повинна бути Матірю для всіх українських земель, — Матірю-Батьківщиною („Мере - Патрі"), як кажуть Французи.

Накладає се обовязок і на инші українські землі, які в оцінюванню життя й розвитку Радянської України повинні числитися з тамошніми тенденціями розвитку, з поглядами тамошнього громадянства, мати на увазі наближення, а не відчуження.

Прага, грудень 1926.

Проф. др. **М. Лозинський.**

Василь Бобрів.

НОВИЙ РІК.

Новий рік в чужині!
Що несе він мені
Та бездольним братам?
Чи будемо у нім
На степу на своїм
Будувати свій храм?

Новий рік знов прийшов!
Чи утишнться кров
Та замовкне розпука?
І зло нависне
Нашу хату мине,
До нас більш не застука?

Старий рік уступив,
В млу хутенько побрив
За буйними вітрами.
Чи з собою забрав
Ту незгоду, що слав
Перед нами?

УКРАЇНСЬКИЙ ПАНТЕОН

ОСИП ФЕДЬКОВИЧ.

(8, VIII, 1834, — 11, I, 1888.).

До Федьковича галицька література розвивалася цілком відокремлено від української літератури на Великій Україні. В той час, як на Придніпрянщині українська література була вже народницькою й для своїх образів черпала багацтва зі скарбниці народнього життя та народньої живої мови, в Галичині вона була ще далеко відірвана від тої народньої скарбниці. Галицька література того часу ще цуралася життя „хлопа", цуралася „хлопської" мови. Тому й писали письменники все про князів, боярів, шляхту, тощо, та ще в додаток і мовою, яку нарід простий ледви розумів. Літературними диктаторами в Галичині були тоді такі письменники, як Зубрицький, Наумович, Дідицький та инші. Малпуючи московську літературу, вони намагалися пересадити московські форми на український ґрунт в Галичині. Писали вони багато, багато витратили сили, часу, енергії на те, щоби створити певні літературні цінности. Але зрештою осягнули дуже мало й тепер праці їх не знаходять собі місця ні в історії російського письменства, ні в історії українського письменства.

Осип Федькович був першим письменником з Наддністрянщини, родом з Буковини, що звернув на шлях національно-народницького письменства. Він перший був з українських письменників поза межами Росії, що в українську літературу ввів живу народню мову та героями своїх творів малював простий український нарід, а передовсім Буковинців та Гуцулів. Порвавши в сей спосіб зі старою манерою підроблювання під російську літературу, він почав працювати на власному національно-народному полі й досяг великих успіхів. Прочитавши оповідання Федьковича, в перекладі на московську мову, такий знавець літератури та великий майстер слова, як російський письменник-клясик Турґенев, писав до Драгоманова: „Тут лише бється джерело живої води, а все инше або примара, або трупи". Останніми двома словами він характеризував все те, що створили москвофіли. Здавалося-б, що Турґенев, як російський патріот і письменник, мусівби вишукати в тій москвофільській літератури хоч крихітку цінности, щоби піднести та підбадьорити її. Але він може з жалем мусів констатувати, що в москвофільській писанині все лише „привіди та трупи", а немає нічого реального й художнього.

Федькович був тим першим письменником на Придністрянщині, що започаткував там добу щиро народньої, національної літератури. Ці початки розвинув та поклав непохитним фундаментом такий велитень, як Іван Франко. З часу О. Федьковича та І. Франка усталилася одна спільна українська література для всіх земель України. Федькович був тим, що, може несвідомо, започаткував роскол в галицькій суспільности: на москвофілів на націоналістів-народників. Москвофілами стали прихильники літератури для „освіченої кляси", усі ті, кому смердів галицький „хлоп", а по другім боці були ті, що любили свій нарід і вважали своїм обовязком нести просвіту тому народові — це так звані українофіли та народовці, з яких потім витворилися кадри свідомих українських провідників та борців за визволення свого народу. Тодіж пробувала створитися ґрупа, що не хотіла знати ні москвофільства, ні українофільства, а яка хотіла відмежуватися Збручем в осібну націю „рутенську". Але ця ґрупа не розвивалася, а збереглися лише окремі диваки, які подибуються ще й до наших часів. Цих „рутенців" цікаво характеризує історик українського письменства С. Єфремов:

„Ще в 50-х роках один з галицьких редакторів писав до автора, який згадав у свойому вірші Україну: „Не можу в уступі позоставити „України", аби вас не посуджено о переморгування з Росією". Україна з вірша зникла, але, раз почавшись, концесії на цьому пункті кінця-краю не мали: признавши кому небудь право чіплятись до „переморгування з Росією" через Україну, довелося й далі йти тим же шляхом. Принаймні томуж таки обережному рутенцеви довелося заraз же оминати й слово „Русь", бо „тоє слово нам всегда закидують", а замісць того писати вже просто — „ми". В той спосіб рутенство вело до повної затрати навіть національного імени і певна річ, що „рутенці" не могли істнувати і повинні були йти в один чи другий з ворожих таборів і справді пішли".

Почав Федькович писати німецькою мовою свої вірші, але під впливом Горбаля, Кобилянського та инших перейшов відтак до української мови. Перші його вірші по українськи були друковані в 1861. році і зробили велике враження. Їх співали, вчилися на память, а Федьковича почали вважати великим поетом. Пізнійше дали йому імя „буковинського Кобзаря", на яке він вповні заслуговував, особлива в своїх оригінальних творах. Колиж він почав наслідувати инших поетів, а особливо Тараса Шевченка, то тоді вірші його виходили слабими.

В своїх творах він торкався жовнярського життя і на сю тему написав чудові вірші: „Святий вечір", „Рекрут", „Дезертир" та инші. Відгук на народне горе він прекрасно змалював у вірші „Пречиста Діво, Радуйся Маріє". Бачучи народне горе, він протестує проти нього,

„Бо я не можу, вшак я маю душу,
І чути мушу, і дивити мушу,
Що тут на світі, ах тутки ся діє!"

Почуваючи себе сином єдиного українського народу, він мріє про далеке Запоріжжа та чудово малює тамтешне життя в його часи.

„Україно Запорожже, годі вас забу-
[ти..."

говорить він у віршу „Україна":

„Хтож то може знов забути могили,
[кургани,
Де козацтво українське, славні ота-
[мани
Свою славу сном провадя, славов
[серце гріють,
А ті думи богатирські так то гарно
[піють,
Що аж тут ся відзивають, що аж тут
[їх чути".

Цим він твердо підкреслює звязок своєї рідної Буковини з всією Україною, що на ті часи було відважно робити.

Збірка поезій Федьковича, яку видала львівська „Просвіта", охоплює понад двіста віршів, а також до пятьдесять віршів для дітей та ріжні набожні й святочні, а між ними колядки, меланки, тощо.

Один з найкращих його поетичних творів „Довбуш" подаємо тут в газеті.

Крім поетичних творів писав Федькович прекрасні оповідання з життя жовнярського, селянського та гуцульського. Від всіх оповідань Федьковича тхне надзвичайною щирostю, простотою та глибоким знанням народньої душі. Це ставить твори Федьковича на рівні з творами Марка Вовчка. Твори Федьковича не лише були розповсюджені на Великій Україні, а в перекладі на російську мову розійшлися далеко поза межі України. Між иншими оповіданнями треба назвати: „Люба-Згуба", „Побратим", „Безталанне закохання", „Три, як рідні брати" та инші.

До сього часу Федькович залишається найбільшим буковинським поетом-письменником. Він для Буковини є Тарасом Шевченком та Іваном Франком.

Осип Федькович.

ДОБУШ.

Гей ци чули, люде добрі,
 перед ким то звіри стинут,
А за ким то молодиці,
 а за ким дівчата гинут?
То наш Добуш, наша слава,
 то капітан на Підгірі,
Красний, красний як царевич,
 двадцять років і чотири.

Хлопців тисяч єму служит, —
 поклонися пред ним, крале!
На той топір его ясний
 клали Німці много стали,
А на тії порошниці
 били Угри злота много,
А той ремінь більше вартий,
 як у двоє царства твого.

Ясна нічка в Чорногорі,
 місяць світит, місяць мріє,
А капітан ходит сумно,
 чось му серце в грудех мліє:
Ні топірчик вже не пестит,
 ні кресак не обзерає.
Ходит, ходит по долині,
 Клонит голов тай думає.

„Гей капитан, ти наш пане,
 не яло ти сумувати!
Я співак є на Підгірю,
 не розкажеш заспівати?
Я умію пісней много,
 ай потрафлю затужити;
Капітане, ци не кажеш?
 Може хлопців побудити?"

Онде хлопців тисяч двісті
 полягали по убочи...
Гей якіж бо буйні, жваві,
 а які в них бистрі очи!
Бо води ще в'ни не пили,
 хиба кров та буйні вина;
Хліб їх білий не годує,
 лиш журбова солонина.

А капітан стаз над ними,
 рве пистоля, зводить скали;
Грим!! а збуїв тисяч двісті
 на ногах вже поставали:
„Що розкажеш, пан капітан?
 ци палити, ци рубати,
Ци якому королеви
 кажеш голов з вязів зняти?

Вража голов не пропаде,
 заки руська не застила,
Але красна, красна Дзвінка
 на вечірки запросила.
Ви підете враз зі мною". —
 „Як розкажеш, і до грани!
Ти капітан в Чорногорі,
 а ми твої, капітане".

Ясна нічка в Чорногорі,
 світить місяць з звіздочками;
З леґінями тисяч двісті
 квапит Добуш облазами.
А сова десь затужила,
 що аж серце в грудех мліє,—
В Чорногорі нічка ясна,
 місяць світит, місяць мріє.

„Капітане, завернися!
 Птаха нужду нам ворожит".
„Хто то каже? крикнув До-
 [буш, —
 Головою най наложит!"
Тай ухопив за пистоля.
 „Озде стою, пане брате,
Ще раз кажу: завернися!
 Озде, груди,—мож стріляти".

Так казав Іванчик любчик.
 Ви не чули о івані?
Ей, леґінь то був хороший,
 перший він по капітані;
А капітан его любит,
 ліпше май ніж топір з стали.
Як поглянув на Ізана,
 аж му руки білі ввяли.

„Тобі сором, славний Добуш?
 Маєш в землю що дивити:
За-длі Дзвінки хабалиці
 свого брата хочеш вбити?
Як, ти думаш, добра душе,
 Що та сука тебе любит?
Базаринки твої любит!
 Заверни ся, бо тя згубит".

„Аби-сь дав ми тілько злота,
 що наповню сю долину,
Аби-сь дав ми в двоє більше,
 то я Дзвінки не покину.
А не хочеш ти зо мною
 йти до Дзвінки — в твоїй
 [воли;
Заверни ся з леґінями,
 але Добуш — ні, ніколи!"

„Я тебе бих мав лишити?
 Я, твій брат, тебе самого?
Того люде не діждали,
 тай не діждут люде того. —
Гай, на перед, гайдамахи!
 Де капітан, там і люде.
Дай ми руку, пане брате,
 чей гніву вже в нас не буде".

* * *

„Добрий вечер, красна Дзвін-
 [ко,
 отвори, пусти до хати!
Сім сот хлопців є зо мною,
 а вже час би вечерати.
Ми принесли срібла, злота,
 ми принесли меду много,
Будем їсти, будем пити,
 отвори нам лиш небого".

„Ци то ви там, славний До-
 [буш?
 (Ти ся хочеш напивати!
Я ти пива наварила,
 буде світ ся дивувати).
Ей даруйте, любку любий,
 що не можу вас пустити,
Стефана ся от надію,
 як узнав би, міг би бити".

„Що ти з своїм чоловіком! —
 Стефанови я не ражу
Тебе й пальцем докинути.
 Отвори ми, я ти кажу". —
„Я бо кажу, славний Добуш,
 що сегодне не отворю".
„А я піду на підсінє,
 та з дверми ся сам поборю.

„В мене двері тисовії,
 не злодіям до розлому!"
„Що ти кажеш, гей гадюко?!"
 гукнув Добуш гірше грому,
Тай ухопив за одвірки:
 як солома все ся крушит,
Двері гримли серед хати, —
 Аж набій тут в уха глушит.

Ей набоюж ти зрадливий,
 ей набою голосненький!
З капітана кров ся ліє,
 впав капітан молоденький.
Впав, конає на мураві,
 кров кипача трави росит,
А капітан кличе хлопців,
 тай, конає, тай їх просит:

„Як я, братя, вже загину,
 то зложіть мня на топори,
Занесіть мня, де найкраще,
 занесіть мня в сині гори,
Там де люде не заходя,
 там де пташки не співают,
Там мене ви поховайте,
 най Ляхи мій гріб не знают.

„А мій топір золочений
 в Дністер-Дунай затопіте,
Нехай знают руські люде,
 нехай знают руські діти:
Що хто жінці в світі вірит,
 мусит марне загибати,
Як ваш Добуш, ваш капітан...
 Йой! про-сти мня — Божа
 [— Мати!"

В Чорногорі сонце сходит,
 Чорногора в світлі тоне,
А в скалі там десь глибоко,
 Там сова, десь плаче, стоне.
Але Добуш і не чує,
 бо в могилі вже не чути
Ані пісню Добушову,
 ні флояри слезні нути.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО ПРО „МЕЛАНКУ".

Живучи серед ріжних народів, яких стільки назбиралося на широкій американській землі, та приглядаючися їх життю, я приходжу до переконання, що наш народ зовсім не має причин нарікати на свою долю. Правда, йому ще досі не поталанило стати паном у своїй хаті, але який він за те богатий в ріжні народні звичаї, в зворушаючі свята, які гарні він має вірування, народні обичаї, леґенди.

Через цілий рік переходать ті свята, з котрих одні сягають до початків християнства на Україні, а другі ще й далі, себто до поганських часів. Хто вміє відчувати душу народа з тих свят і обходів, той зможе відчути з них цілу українську історію, все, що наш народ пережив, щасливі хвилі й сумні.

З нагоди свята Нового Року після старого стилю приходить мені на думку „свято Меланки", яке відай не святкується по всій Україні, а лишень на одному Покуттю, тобто в тій части України, що лежить між Дністром а Прутом.

Припадає воно у вечер перед Новим Роком. Найкраще святкують се свято Українці, жителі зеленого Покуття: Кут, Косівщини, Коломийщини, Снятинщини, Надвірянщини, Делятинщини, Гнізденчини, Городенщини, Заболотівщини, Обертинщини і инших місцевостий Покуття — між Прутом а Дністром.

Святкують його по селах. В містах його зовсім нема. День сей (31. грудня ст. стилю) є звичайним робочим — зате вечір є живим народним святом.

Про значіннє і походженнє — початок сего свята „Меланки" говорять ріжно. Та значіннє його найкраще видно з пісень Меланок, співаних в сей вечір. Вихваляється тут головно дівку-Меланку та парубка Василя. Найправдоподібнішим значіннєм сего свята є приготоване дівчат та парубків до святбій і до весільних забав, що переважно тою порою— зимою, по святах в так зв. мясниці відбуваються.

Як тільки смеркнеться на дворі, парубки перебираються за жінок та дівчат, збираються в громади, по 8 до 15 осіб у кождій і з одним провідником ходять хата від хати та під вікнами, подібно як в Різдво, меланять, тобто співають відповідні пісні. Гурти такі і звуться Меланкою.

Звичайно провідника Меланки убирають найкраще — а під ноги підставляють дороблені до того спеціяльні кострі — ходаки, щоб такий провідник був найбільший. Часом дають йому в руку косу або що иншого з домашних знарядів.

В піснях порівнюють Василя з зіллєм васильчиком а Меланку з доброю господинею, що любить садити і плекати цвіти. Прим:

Нині Мелані, завтра Василі,
Чесний, величний наш Васильчечок;
А ще чеснійша наша Меланка,
Наша Меланка — Понаддністрянка.
Попад Дністер бай ходила
На камени ноги мила.
На камени ноги мила,
Тонкий фартух замочила.
Повій, вітре буйнесенький,
Суши фартух тонесенький!
Повій, вітре, на болото,
Суши фартух на золото!

Инша знов звучить так:

Наша Меланка качури пасла,
Пасла, пасла тай погубила,
Пасла, пасла тай погубила,
Пішла шукати тай заблудила.
Вибдудила сі на чисте поле,
А там Васильчик сіє тай оре.
О, Чель-чику, Васильчику,
Посію тебе в городчику,
Тай буду тя шанувати,
Тричі на день підливати,
Тричі на день підливати,
А в суботу підскубувати,
А в суботу підскубувати,
А в неділю рано рвати.
А в неділю рано рвати,
Хлопцям-молодцям роздавати.
Хлопцям-молодцям роздавати,
За шапочки затикати.

Мельодії сих пісень чисто народні, українські, подібні до щедрівок і в кождім селі дещо змінені.

Парубки перебираються дуже незручно. Голови завязують в хустки а инші знов кладуть на голови вінки та всілякі з паперу вироблені косиці. Одним словом, є з чого насміятися, коли іде така „Меланка". Великі ростом дівки та молодиці, незграбний хід, жіночі дивні голоси — все се робить їх гумористичними. Таку Меланку богатші господарі, а головно в котрих є дорослі дівчата, — пускають до хати і частують горівкою, медом та перекусками. Парубки роблять в хаті всілякі' збитки: малюють вуглем та иншими фарбали стіни і білий комин, тощо. Коли господиня хоче від сего обборонитися, то мусить гарно їх погостити. А вже найкраще бавляться в хаті, коли трафиться, що провідник Меланки Василь знайде в хаті дівчину на імя Меланку.

Часом Меланка ходить зі скрипкою, а в околицях Косова, Кут і взагалі на Гуцульщині зі сопілками-трембітами. Прегарно звучить під вікном тоді наша народна пісня „Меланка".

Наконець годиться згадати й ті зміни, які поробила на святі Меланки нова українська історія. Послідними роками (перед війною ще) „Меланку" почали справляти читальні Просвіти, Січи, й другі подібні народні організації. „Меланки" виходили з такого товариства, і гроші, зібрані „Меланкою", віддавали на поміч для читалень Просвіти, на Рідну Школу, на бурси, на університетську боротьбу і другі народні цілі. Словом, лишилися старі міхи, але в ті міхи ми, як живий новий народ, наляли нового вина.

Коли мені приходять на думку ці народні звичаї зі старого краю, цікаво булоби мені знати, чи святкують ще „Меланки" в старому краю? чи пороблено там нові зміни серед нових умов? і чи не добреби було й нам, українським імігрантам, додати „Меланку" до „коляди" та зужити й сей народний звичай на користь нашої визвольної боротьби?

Степан Мусійчук,
Шикаго, Илиноіс.

ГАРКАВЕНКО В БОСТОН, МАСС.

Наконець Українці в Бостоні будуть мати в себе великого гостя. Славний український силач А. Гаркавенко буде боротися в Бостоні в четвер, 20-го січня, в Гренд Опера Гавз. Хто буде противник Гаркавенка, поки що невідомо. Можна надіятися, що все українське громадянство прийде привитати Гаркавенка і подивляться, як Гаркавенко кладе на лопатки.

ЯК РОСІЯ СВЯТКУЄ РІЗДВО.

Володимир Коропов, співробітник заграничних часописів, помістив цікаву статтю на тему еволюції, якій підпали давні звичаї в большевицькій Росії. Також і в Росії — пише він — були освічені ялинки на Святий Вечір. Не є то щоправда російський народний звичай, але кожда родина, бодай по містах мала ялинку. По селах, згідно з традицією, святкували Різдво процесіями, хоральними співами і танцями. „Маланку" (ніч перед Новим Роком) святкували в родинних кругах або в публичних льокалях. По вулицях не видно було такого життя, як за царських часів, бо заборонено збиратися по вулицях.

Отже традицийна ялинка полишилась і дальше. Власти заборонили були продавати ялинки ніби то задля охорони лісів. Але тоді піднесено заміти, що коли так, то уряд взагалі повинен заборонити святкування Різдва. Але більшовицькі власти радо користують різдвяними святами, бо тоді уряди зачинені через три дни. А більшовики ведуть із святами законспіровану боротьбу, явно не важуться на те, бо не хочуть дразнити народніх мас, у яких не загинуло релігійне почуття.

У боротьбі з релігією приходить нераз до смішного. Так приміром уряд заборонив виставляти образи святих в урядових будинках і на сценах. В одним із московських театрів герой песи мав молитися перед образом св. Миколи. Отже замісць образу того святого треба було, згідно з приписами більшовицьких властей, повісити на стіні портрет якогось більшовицького діяча. Моментально не було в театрі під рукою иншого образу, лише портрет Лібкнехта. Актор припав до Лібкнехтового образу і горячо молився.

Не слід забувати, — пише одна більшовицька газета — що для Росіян усе ще, як каже Достоєвський, найважнішим є питання, чи є Бог і безсмертність. Тому то в свята духовенство по більших провінціяльних містах воголошує проповіди й веде дискусії на тему релігійних питань. Світські власти радо заборонили би те, але тоді підозрівано би комуністів, що бояться релігії. Тому совітський уряд вдоволяється тим, що висилає на релігійні збори комуністичних агітаторів, як офіціяльних опонентів. На провінції любуються в таких дискусіях, а радше в релігійних вічах. Уважають їх там — пише „Правда" — свого рода інтелектуальними боями на кулаки.

Тому, що в Росії нема свободи преси, тому радо користуються бодай такими дискусіями, щоби виговорити те, що накипіло на серці. Опозиція живає навіть таких „аргументів", що агітатор приносить на релігійні збори порося в мішку і примушує його квичати підчас найнеприємніших для комуністів слів.

Найпопулярнійшим бесідником, що уладжує у великі свята релігійні виклади, є митрополит Введенський. Його вважають найліпшим бесідником після Троцького, а то в Росії вже богато значить. Уміє захопити вимовою навіть комуністично настроєну авдиторію. Найліпші комуністичні бесідники йдуть на тую толеровану офіційно релігійну пропаганду, що заступає богослуження в свята Рождества Христового і Великодня, щоби станути в двобою зі славним бесідником.

— Що буде з тобою по смерти? — питається агітатор.

— Довідаєшся, як умреш, — відповідає митрополит.

Инший опонент каже: „Я полетів раз високо у воздухи на літаку, але ніде не бачив сліду Бога.

— То нічого не доказує — відповідає митрополит. — Я також був раз при секції тіла одного комуніста, котрий був дуже мудрий за життя, а таки розуму в його мізку я не бачив.

В противенстві до комуністичного „комсомолу" є у Росії „христомол", союз молоди християнської тенденції, що одначе признає деякі комуністичні принціпи. В свята Різдва Христового члени того союза уладжують походи і співають релігійні пісні на переміну з комуністичними.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЯЛИНКА В НЮ ЙОРКУ.

В другий день Різдвяних Свят, се є в суботу, 8-ого січня, с. р. уладила Управа Українських Шкіл в Ню Йорку ялинку для шкільних дітей в галі Українського Народного Дому при 6-ій улиці. Першою частиною свята була вистава сценічної картини „Материна сльозинка", яку відіграли самі шкільні діти під режисерством д. Вол. Кедровського і під диріґентурою д. О. Стеткевича. Картина добірна змістом і патріотична припала всім до вподоби. Предмет взятий з війни, коли українські батьки воювали за рідну землю і за свободу України, а матері з дітьми обходили Різдво не то без куті а без шматочка хліба. Найбільше враження зробила на всіх гостей хвилина, коли малий хлопчик з сестричкою вибираються в панський ліс зрубати сосонку, щоби її продати і так купити пшениці на кутю. Всіх живо зворушила ся картина, бо перед очі станула видцям недоля нашої рідної землі. Діти відіграли свої ролі знаменито, зі зрозумінєм річи і з перенятєм. Оплески публики були вповні заслужені.

Другою точкою була вязанка коляд і щедрівок. Діточий хор, в українських строях, під проводом д. Ос. Стеткевича, відспівав 8 пісень гармонійно і прегарно.

Вишколеннє було знамените, а хиба се можна було завважати, що деякі діти були трохи несміли, бо перший раз виступали на сцені.

Послідною точкою було роздане дарунків дітям. На сцені була гарно прибрана ялинка, а навколо неї діти з звіздою весело колядували. Дарунки були всілякі і було їх багато. Радість дітвори була велика. Дарунки роздавали членкиці „Жіночої Помочі", яка вже другий рік устроює ялинку своїм коштом. За се горячо подякував „Жіночій Помочі" д. Ів. Марусевич, гол. Шкільної Управи.

Українська школа в Ню Йорку розвивається дуже гарно. Чимраз краще починає широкий загал українського громадянства розуміти вагу рідної школи. Годиться піднести, що Шкільна Управа дуже дбає о школу, і тішиться загальним довірєм. Доказом сего є, що всі національні товариства вступають як члени до Укр. Школи, а в часі сьогорічних Різдвяних Свят вислали на поклик шкільної управи своїх членів з колядою так на Рідну Школу в старім краю та на свою українську школу в Ню Йорку.

Шкільна Управа з учителями не жалує труду, щоби поставити українську школу в Ню Йорку на висоті свого завдання і придбати для неї потрібні фонди. Тому подбала, щоби вже 16. с. м. виставити прегарну драму з козацького життя Карпенка Карого під наголовком „Гандзя". У сій виставі виступлять найгарнійші українські артисти. Можна сподіватися, що українське громадянство міста Ню Йорку оцінить як слід працю Шкільної Управи і заповнить 16-го січня с. р. галю Укр. Народного Дому по береги, тим більше, що ся драма належить до найкращих творів Карпенка Карого.

Гість.

О. Бабій.

БЛАГОСЛОВЕННЯ ВОРОГІВ.

Благословлю вас, тирани!
Доземний вам поклин!
За це, що топчуть стяг про[фани]
На згарищах святині стін!
За зойк братів,
За свист кнутів,
За сльози матерей, батьків,
За кривди всі я вас люблю...
Благословлю!...
І вас, побідники-герої,
За кождий удар, кпини, глум,
За всі зиущання, гніт і болі,
За смуток тюрм,
За брязк кайдан,
За кров із ран,
За той хрестами вкритий лан,
За муки всі я вас люблю —
Благословлю...
Велике все — дитина муки.
Тирани! Молю не на жарт:
Гей, стопудовий молот в руки,
Куйте в душах наших гарт!
Бо біль удар —
Для криці жар.
Ще більше мук, ще більше кар.
Валіть, валіть ліниества храм,
Щоб став народом—раб і хам!

Г. Мальо.

БЕЗРОДИНИ

Після німецької перерібки переповів В. В—р.

(9)

Минула ціла година, заким прийшов Фіделіо — але сам без Зефіра.

— А де ж Зефіро? — спитав Ілько.

Фіделіо зворкотів зтиха і ляг трохи дальше зі стидом на мураву. Ілько бачив, що у него закровавлене ухо. Певно мусів Зефіро боронитися і віднїс побіду над Фіделієм.

Ілько загнівався сильно на Зефіра — але таки не міг полишити його власній судьбі. Він постановив дожидати його; але минала година за годиною, а він не вертав. Фрузя і пси скомліли з голоду, а також Ількови давався він трохи в знаки.

Остаточно вислав Ілько Фіделія ще раз за Зефіром; він пішов дуже нерадо і за пів години повернув сам.

І знову ждали на него. А підчас тої бездільности докучав голод ще більше. Втім прилинула Ількови щаслива думка. Взяв арфу, заспівав веселу пісню і приказав псам гуляти. Вони оказували з початку невеличку охоту, але мало-по-малу розохотилися і забули на хвильку про голод. Ілько стояв плечима до ріки. Втім почув за собою звучний голос: „Славно!" Здивований обернувся поза себе. На воді стояв при березі корабель. Два коні, що його здовж берегу тягнули, відпочивали. То був дивний корабель! З його середини зносилася комната, ціла скляна, а над нею дах, покритий зеленими повоями. Під тим дахом сиділо дві особі: женщина з ніжним, але зажуреним лицем, і хлопчина, може трохи молодший від Ілька. Женщина стояла, а хлопець лежав. То певно він кричав „славно!"

Скоро Ілько опамятався трохи з того подиву, здіймив чемно капелюх і подякував за похвалу.

— Чи не заграли би ви ще що? — спитала женщина лагідним, милим голосом.

О, як же та просьба була Ількови до вподоби!

— Щож хочете, пані, щоби ми вам ще заграли? — спитав Ілько спішно.

— Все, що вмієте! — сказав хлопець.

Ілько взяв арфу і заграв вальця. Фіделіо обняв Мічолю і гуляли разом, а Фрузя крутилася сама. Потім попописувалися ще иншими штуками.

Пси грали дуже старанно; вони немов прочували, що за їх труд жде їх добрий полудненок; а в часі представлення прибіг зза корчів Зефіро і справив тим немалу радість Ількови; він обняв сейчас свою ролю, мов би нічого не було зайшло.

— А почому платиться вступ до вашого театру? — спитала жартом женщина, коли Ілько і звірята стали відпочивати.

— Та нам платять після того, як хто тим забавився, — відповів Ілько чемно.

— О, мамуню, то ви мусите богато заплатити! — закликав паничик — а чи не міг би я подивитися на тоті звірята зблизка?

Ілько кивнув на пси. Одним скоком дістався Фіделіо на поклад корабля, а Зефіро і Мічоля поспішили за ним.

— А малпа! — закликав хлопець. Його мати веліла приставити доцку до берега і Ілько перейшов з Фрузею також на корабель.

VI.

Ілько приглядався цікаво тому незнакомому хлопчині. Його мати кликала його Артуром. Він мав ніжне лице, русяве волосе, ясну, немов прозору скіру, а з великих блискучих очий пробивався якийсь смуток. Але найдивнійшим видалося Ількови то, що сей хлоепць лежав витягнений на дощці і був до неї так привязаний, що міг тільки головою свобідно рушати.

— Чи ти ходиш сам оден? — спитала його пані ласкаво.

— Мій пан мусів лишити мене самого — відповів Ілько.

— Але певно не на довго?

— На два місяці.

— Бідний хлопчина! То твій пан хоче певно, щоби ти заробляв для него гроші?

— О, ні, коби я міг лиш тілько заробити, щоби виживитися з звірятами, то би вистарчало.

— А що-ж, чи заробляєш завісі стілько?

Пані видавалася такою доброю, в її очах пробивалося стілько співчуття, що Ілько виявив перед нею цілу свою недолю. Він розказав їй, як зле поводилося йому в послідних днях, як тяжко було йому заробити хоч би оден сотик від часу, коли пан його покинув.

— О, ви певно мусите бути дуже голодні! — відозвався Артур.

При слові „голодні" завили пси голосно, а Фрузя гладила сумно своє черево.

— Мамо! — просив Артур.

Пані промовила кілька слів до женщини, що вийшла з середини корабля, і тота внесла за кілька хвиль столик, заставлений стравами.

— Сядь собі, хлопчику — сказала пані — та покріпися!

Ількови не треба було два рази говорити. Пси поставали перед ним, а Фрузя сіла йому на колінах.

— Чи пси їдять хліб? — запитав Артур.

— О, чому би не їли! Ілько дав кождому по куснику, а вони його проковтнули в миг ока.

— А малпа? — спитав Артур.

Фрузя дбала сама про себе. Вона дістала кусень медівника, пішла з ним під стіл і спокійненько напихалася.

Також Ілько проявляв не менший апетит, як його звірята.

— Бідний хлопчина! — говорила пані, споглядаючи ласкаво на него.

Артур не говорив нічого, він приглядався пильно своїм гостям. Він ще не бачив, щоби хто з таким апетитом заїдав. Навіть Зефіро не дармував, хоч поживився недавно краденим мясом. Вкінці Ілько насітився.

— Щож би ви були їли нині, коли би були нас тут не стрітили? — спитав Артур.

— Ми не мали би були нічого — сказав Ілько.

— А завтра?

— Не знаю. Може би Бог був змилувався над нами і нам поміг.

Артур звернувся до матери і говорив з нею, але такою мовою, що Ілько не розумів. Здавалося, що він її о щось просив, а вона спершу не хотіла на се позволити. Вкінци заблистіли його очи радостю і він спитав Ілька: — А не хотів би ти лишитися з нами?

Ілько не розумів з початку, як Артур думає.

— Мій син питає, чи ти мав би охоту з ним лишитися — повторила мати.

— Тут на кораблі?

— Так, мій сину. Лікарі записали мому синови, щоби лежав довгий час, а не рушався. Щоби йому не вкучилося, то я вожу його в тім кораблі. Коли хочеш, то можеш зістати при нім, аж доки твій пан не вийде на волю. Твої звірята будуть показувати Артурови штуки, ти будеш приґравати на арфі; його буде се бавити, а ти позбудешся біди. Ну, як же-ж, чи годишся?

Ілько стояв хвильку, не говорив ні слова, а опісля уклонився пані і цілував її руку.

— Біднятко! — промовила вона і погласкала його приязно по голові.

— Може заграєш мені що на арфі? — просив Артур.

Ілько став на переді корабля. На знак пані пущено корабель в рух, і він посунув звільна по филях, а Ілько виграває сі пісоньки, які перейняв від свого пана.

Артурова мати була Англійка; вона була вдовою, а Артур її одинокою дитиною при життю; вона мала ще старшого сина, але той, маючи ледви кілька місяців, пропав в таємничий спосіб.

Вона захоріла була в той час разом з мужом дуже небезпечно і лежала кілька неділь без памяти. Колиж опамяталась, то муж вже не жив, а син пропав, і мимо пильного шукання не можна було ніяк його віднайти. Правда, що пошукуванням занимався його стрий, брат її мужа, а йому більше залежало на тім, щоби дитина пропала; бо в случаю, коли би по її брату не лишилися жадні діти, то він наслідив би великий його маєток. Та мимо того не дісталося йому нічого, бо зараз по смерти брата уродився другий синок, саме отсей малий Артур. Дитя прийшло на світ дуже слабе і марне, так що лікарі говорили, що нема надії удержати його при життю. І ждав стрий Артура з дня на день, коли братанок умре, щоби загарбати його маєток, але малий Артур не вмирав. Він був завсігди слабовитий і хоровитий, але запопадлива опіка матери удержувала його при життю. Скілько то разів западав він тяжко, то знов видужував. В послідних часі повстав у него біль в суставах; надармо уживала мати всяких средств на то; лікарі сказали, що хлопчина може виздоровити тільки тим, що буде довгий час лежати супокійно на твердій постелі. Щоби тото довге лежанне хоч трохи розвеселити, казала мати збудувати для него корабель. Не порушуючися, бачив він з него безустанно нові предмети і міг перебувати без напруження цілий день на свіжім воздухи. Вечером або в часі непогоди заносили його до скляної комнати і він міг оттам відтам околиці надбережні майже так само добре, як з покладу. Корабель називався „Лебедь"; на нім міг лишитися Ілько з звірятами. Для звірят зладжено місце до спання в долішній части корабля, а Ількови призначено осібну комнатку. То була чудова комнатка! Був там тільки оден-одинісенький знаряд, рід якоїсь комоди. Як засунулося горішну часть, то виставало застелене ліжко, не велике, але вигідне і мягоньке, з матерацом, ковдрою і подушкою. Під ліжком був сховок, а в нім містилися всі приряди до миття і чесання, а ще низше був сховок на одіж і білля. Стіни були виложені темним деревом, а підлога покрита хрещатою, блискучою циратою. Ах! як гарною видалася Ількови тота комнатка, а з яким вдоволеннєм простягся він першого вечера в чистенькім мягонькім ліжочку. Там спалося зовсім инакше, як вчора на сухім листю під каменем, або на твердім ліжку в заїзднім домі з Карльонім.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Жорж Куртлін.

В КУПЧИХИ ОДЯГАМИ.

Тірасінк (дуже докладно оглядає штани, які хоче купити): А чи добрі вони? Чи довго поношу їх?

Купчиха: Наче залізо.

Тірасінк: Так... а як гадаєте, чи добрі будуть на мене ці штани?

Купчиха: Наче рукавичка.

Тірасінк: Так... а яка ціна?...

Купчиха: Двацятьдва франки.

Тірасінк (переляканий): Двацятьдва франки! (Витягає ножик із кишені): Ось цей ножик, мадам, коштував мене девятнацять су.

Купчиха: Щож це має з тим до діла?...

Тірасінк: Що мені й не спиться заплатити двацятьдва франки за штани, коли я за девятнацять су можу дістати чудовий ножик із трьома вістрями... крім того з пильничком і трибушоном. (Купчиха хоче щось сказати). Ні! То нічого не поможе переконувати мене. Занадто велика ріжниця. Подумайте лише... Чи маєте комізольки?

Купчиха: Так, пане.

Тірасінк: Покажіть мені кілька. (Купчиха кладе перед нього ріжні камізольки Гм... ось ця одна подобається мені. Чи то добрий товар?

Купчиха: О...

Тірасінк (недовірчиво): ...Я не є певний!... Ну — а ціна?

Купчиха: Шість франків.

Тірасінк (відскакує взад): Шість франків!... Алеж, мадам! Тамтого тижня загубив я ключ від мого мешкання і дав собі зробити новий: він коштував мене сорок су... Чекайте. (Витягає ключ із кишені). Ось він!... На доказ, що я не переборщую.

Купчиха (стуманіла): Ну?...

Тірасінк: Ну?... Таж не можу заплатити шість франків за камізольку, коли за такісамі гроші можу мати три ключі.

Купчиха: Я розумію вас чимраз менше...

Тірасінк: Даруйте!... Ви розумієте мене дуже добре. Не слід бути захланним і з купуючими обходитися наче з провінціоналами. (Купчиха хоче щось сказати) Даремні труди. Кажу вам, ви мене не переконаєте... Що ви пробували надути мене — добре. Ну, але я боронився проти того... Зрештою — чи маєте пальта?...

Купчиха: Так.

Тірасінк: Покажіть. Уже весна, мені треба пальта на час... Щось легкого і гарного. (Купчиха показує йому кілька пальт). Ось це пальто представляється дуже добре.

Купчиха: Гадаю!... Остання мода.

Тірасінк: Я зараз пізнав... А чи то щось доброго?

Купчиха: За те я вам ґарантую.

Тірасінк (недовірчиво) Ну, ну!... Скільки?

Купчиха: Трицять девять франків.

Тірасінк: Трицять девять франків!!!

Купчиха: І то лише тому, щоби ви вже раз лишили мене в спокою.

Тірасінк: Ви з глузду збилисте!... Цілком зсунулися з глузду!... (Витягає з кишені люльку). Ось, мадам, люлька з морської пінки. Чудова люлька, курю з неї вже кілька місяців. Ну, і ця люлька коштувала мене шість су. Та це ще не все. Знаєте, скільки я плачу за вино, яке пю вечером?

Купчиха (розпучливо): Гей, до чорта, чому розповідаєте мені це все?...

Тірасінк: Сорокпять сантімів за літру!... Геть уже з усім... І ви зовсім поважно гадаєте собі, що я дам трицятьдевять франків за пальто, коли я за девять су можу мати знамените, легке бордо?... Ви мабуть маєте мене за дурня! Та до речі, чи маєте капелюхи?

Купчиха: Так, але вони вам не сподобаються.

Тірасінк: Чомуж би ні?

Купчиха: Через ціну. Щоби щиру правду сказати, — ви чейже не можете дати три франки за один капелюх, коли тут на ліво за углом стоїть домок, де можете..... за пять сантимів.

Переклав **М. Ходорівський.**

ПОДЯКИ

З наступаючих Свят і Нового Року 1927, я низше підписана членкиня відділу 3-го У. Н. Союза складаю щиру і сердечну подяку цілому Урядови У. Н. Союза за уділенне мені запомоги в сумі 75 долярів яко членови згаданого 3-го відділу І. Сціжак, котрий терпить на невилічиму недугу від кількох літ. Кличу до всіх Українців в Америці, щоби ставали членами нашої славної організації У. Н. Союза, котрий опікуеться в нещастю як батько родиною. Так само складаю щиру і сердечну подяку Урядникам сього відділу і усім членам, сусідам і знакомим з Елізабету за надісланне мені і моїм дітям яко коляду Рождества Христового. В імени цілої Родини желаємо усім жертводавцям веселих Свят і щасливого Нового Року. Здоровлю сердечно. — **І. А. Сціжак.**

Росфорд, О., 31. грудня 1926.

До Хвального Гол. Уряду Укр. Нар. Союза в Джерзи Сиві, Н. Дж.

Сим маю честь зложити Вам сердечну подяку за уділенне мені з фонду убогих $50.00, котрі мені стали у великій помочи.

Желаю всім Гол. Урядникам веселих і щасливих свят Рождества Хр. і Нового Року! Дай Вам Боже здоровля і на много літ прожити.

Остаю з належним поважанием

Олекса Невойда.

Ґарфілд, 28. грудня 1926.

Я низше підписана складаю щиру подяку Головним Урядникам У. Н. Союза і урядникам місцевого Товариства ім. Тараса Шевченка, від. 42 в Пасейк, Н. Дж., за уділену мені запомогу з фонду убогих в сумі $50.00. Ся поміч дуже богато помогла мені в моїй тяжкій хоробі. — **Анна Букачук,** чл. 42-го відділу У. Н. С. в Пасейк, Н. Дж.

Я низше підписаний член 45-го відділу У. Н. Союза складаю отсим щиру подяку Хвальному Зарядови У. Н. Союза за уділену мені допомогу в сумі $75.00. Та допомога дасть мені змогу лічитись з грудної недуги, яка загнала мене до санаторії і позбавила можности заробітку.

При цій нагоді я поручаю своїм Товаришам і взагалі всім Українцям, що ще не є членами У. Н. Союза, ставати в його ряди з власного таки інтересу. У. Н. Союз не тільки веде перед через свій орган „Свободу" в громадсько-освітнім, а то й політичнім життю української еміграції в Америці — але і як запомогова організація він безперечно стоїть на першім місци не тільки між своїми, але й чужими організаціями того рода. Тому кождий, хто стає членом У. Н. Союза, стає в ряди свідомих Українців-еміґрантів і сміло може іти на зустріч всяким вибрикам життя, маючи над собою дбайливу охорону У. Н. Союза.

Ще раз щиро дякую зарядови У. Н. Союза, як також секретареви 45 від. з Филаделфії, Па., М. Рибакови

остаю вдячний на все

М. Винник,

South Mountain, Pa.

Скрентон, Па.

Посвідчаюсь, що я отримав від Головного Уряду У. Н. Союза 50 долярів з Фонду Бідних яко запомогу за страчення пальців. Жалую, що не можу власноручно написати тої подяки Головному Урядови тому, що моя рука ще не вигоєна. Рівнож складаю подяку Урядникам відділу 280, що дістаю запомогу точно, бо в прикрий час то і мала жертва велике значіння має.

Кличу до Вас, українські робітники, ставайте в члени У. Н. Союза, бо тільки своя організація поможе в лиху годину.

Дмитро Іванусь.

Централія, Па.

Я низше підписаний член Братства св. Михаїла, відділ 90 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку Головному Урядови за виплачення мені з фонду бідних $50.00 запомоги. Я зістав тяжко ушкоджений в майнах при роботі. Особисто дякую Головному Предсідателеви п. Грицейови, що відвидів мене у шпитали в Філаделфії.

Взиваю всіх Українців, щоби вступали до славної орґанізації, якою є наш Батько У. Н. Союз. Дійсно, ніхто не пожалує, як не будете членом так славної і могучої нашої опікунки.

Желаю Головному Урядови повного успіху в його праці для добра батька Союза. Таксамо дякую місцевому урядови за їх працю.

Теодор Винник.

Шікаґо, 11. листоп. 1926.

Я низше підписаний член У. Н. Союза звідділу 139, Вільна Україна, Шікаго, Ілл., складаю сердечну подяку урядникам і членам сего відділу, що узяли участь у похороні 3-го листопада моеї покійної жени Петронелі, котра була також членом сего відділу. Таксамо дякую сердечно і У. Н. Союзови за скору обслугу і виплачене гроший мені по моїй покійній жені, бо навіть не тривало і вісім день, як я вже був дістав чек на означену суму.

Тому вписуйтеся Українці до У. Н. Союза, а певно не пожалуєте, бо се наша одинока слава тут на чужині.

Іван Чайка.

ДЕ ГАРКАВЕНКО БУДЕ БОРОТИСЬ.

В Джерзи Сіті відбудеться боротьба в суботу, 15. січня, в Вікторі Гол., ріг Гендерсон і Йорк ул. Гаркавенко буде боротися з Греком Демитралом! Виступати будуть і другі борці.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінгу вибрано уряд: Василь Репужинський, предс.; Никола Задорецький, фін. секр.; Василь Курч, рек. секр.; Ілія Лазірко, касієр; Антін Станьгритчук, Осип Запоточний і Іван Жук, контр. комісія; Михайло Когут, Дмитро Старявський і Теодор Купчевич, надз. хорих; Іван Жук, хорунжий. Товариськ і мітінґи відбуваються в кожду трету неділю по першім, в галі У. Н. Дому на Вест 14-ій ул. Осип Запоточний, секр. річного мітінгу.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204-ий подає до відома всім своїм членам, котрі дня 29. грудня 1926 не явилися на річних зборах, що до виділу відділу увійшли слідуючі члени: Іван Дусановський, предс.; Микола Близнак, секретар, а Володимир Ярич, касієр. Постанови зборів: Збори відділу відбуваються, що місяця зараз в першу середу по першім. Член, котрий з яких причин не буде міг явитися на місячнім мітінгу, обовязаний свою місячну вкладку передати до рук касієра, або секретара відділу найдальше до 20. дотичного місяця. Члени, котрі в ухваленім реченці не заплатять своїх належитостий, будуть суспендовані. Вкладки належить приносити до Січового льокалю, 77 Ст. Маркс Пл., де рівнож відбуваються місячні збори відділу. — М. Близнак, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запор. Січ, від. 385, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в середу, 19-го січня, о годині 7.30 вечером, в Укр. Домі Просвіти, 700 Jackson St. N. E. Обовязком кождого члена є бути присутним, бо є важні справи до полагодження, котрі довше не можливо відкладати. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости найдальше до 19-го, бо в противнім случаю поступиться з ними після статута. — Мих. Канюк, предс.; Йосиф Греськів, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє, що вибрано слідуючий уряд на рік 1927: Роман Струж, предс.; Андрій Буско, заст.; Николай Пігура, фін. секретар; Михаїл Баран, рек. секр.; Левко Кулич, касієр; Стефан Кот, заст.; Михаїл Салюк, Левко Струж, Іван Підгорецький, контрольна комісія; Данило Струж, Григорій Дячик, надз. хорих. Мітінґи будуть відбуватися в тім самім порядку, що минувшого року, то є що місяця 15-го в Укр. Нар. Домі, 367 St. Paul's Ave. — Николай Пігура, секретар.

ЖАРТИ.

Точний.

— Котра година?

— За двацять хвиль сема.

— Мені не треба знати, яка година буде за двацять хвиль. Я хочу знати, котра година тепер!

Один професор-психольоґ задзвонив до заведення для божевільних. Коли йому відчинено, представився професор і сказав, що хотів би бачити найцікавіщих пацієнтів заведення. Той, що відчинив професорови, став вічливо опроваджувати його по заведенні. Показує:

— Ось тут є жінка, яка уроїла собі, що має жаби в животі. Лікар вдав нібито перевів їй операцію, а потім показав їй дві жаби в скляній посудині, які нібито витягнув їй із живота. На жаль, операція не помогла. Жінка тепер уроїла собі, що їй тепер в животі вивелися молоді жаби... Отсей пан вірить, що він лише тому програв битву під Сольферіно, бо на час не було його головного ґенерала. Тепер він пише зажалення до володарів і президентів усіх держав. Його листи є в архіві заведення. Деякі з тих листів дуже цікаві для психіятра... Ось тут бачите чоловіка, який вважає себе китайським цісарем. Він зовсім нешкідний, лише треба до нього казати „Ваша королівська величносте", бо инакше він впадає в біснисть.

Так проводить він професора по цілім заведенні. Коли вже професор відходить, питається ще поводатора:

— Я певно мав приємність говорити з директором заведення.

— О ні, — каже поводатор — я є сам Пан Біг.

На науці німецької мови учитель каже до учеників:

— Тепер для вправи утворювати-мемо поодинокі, прості речення; примір: шість разів шість є трицять пять.

Один із учеників поправляє учителя:

— Трицять шість.

Учитель сердито: — Чи ми маємо тут науку німецької мови, чи якусь суперечку?!

Поспіх.

Дві жінки стоять на вулиці й балакають уже доволі довго. Вкінці пращаються, стоять іще хвилю, а потім іще одна розказує якусь цікаву пригоду своєї сусідки, а потім балакають іще про нового льокатора, що спровадився на другий поверх. Нараз одна жінка каже:

— Ні, пані, тепер уже дійсно мушу йти. Мій чоловік сидить вдома і притиснув пальцем водопровід, бо тріснув; то чоловік заткав діру пальцем, а я маю піти по монтера.

В гостинниці сидить пані при столі й обідає. Друга курить папіроску. Перша пані обурена каже:

— Вам певно не перешкаджає це в куренню, що я їм.

На те тамта:

— Ні, пані, я всетаки чую джезбенду.

Батько підійшов до ліжечка свого синка й каже, що бузько приніс йому сестричку.

— То я чув, як ти, тату, говорив із бузьком: „А не забудьте парасолі!"

— Любий приятелю, коли в тебе така слаба воля, то ти повинен пробувати скріпляти її методою Куе!

— Я вже пробував, але кождий раз як я говорив: „Я хочу, я хочу!" жінка все кричала до мене: „Ти взагалі не маєш що хотіти!"

— Знаєш, Марійко, я хотів би подарувати тобі на Новий Рік якусь книжку. Яку найрадше хотіла би ти мати? — питається чоловік жінки.

Жінка: Найрадше чекову книжку.